

**Programa școlară
pentru disciplina**

MUZICĂ ȘI MIȘCARE

pentru școlile și secțiile cu predare în limba germană

CLASELE a III-a - a IV-a

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Muzică și mișcare pentru școlile și secțiile cu predare în limba germană* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele a III-a – a IV-a din învățământul primar, înscriindu-se în categoria disciplinelor abordate integrat. Situată la intersecția ariilor curriculare *Arte și Educație fizică, sport și sănătate*, această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 1 oră /săptămână.

Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

La vârsta de mic școlar, activitățile muzicale formează impresii, trezesc interesul pentru muzică, contribuie la formarea gustului muzical și stimulează simțul estetic, imaginația și creativitatea, dezvoltând auzul muzical al copiilor, simțul ritmic și memoria muzicală. Mișcarea armonioasă ce izvorăște din ritmul cântecelor pentru copii, favorizează dezvoltarea unei culturi a mișcării. La această vârstă, cântarea este în strânsă legătură cu mișcarea, cele două dezvoltându-se prin efectul reciproc. Disciplina *Muzică și mișcare* dezvoltă sensibilitatea, siguranța de sine, autodisciplina, concentrarea și relaționarea pozitivă cu ceilalți.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Muzică și mișcare* jalonează achizițiile de cunoaștere ale elevului pentru clasele a III-a și a IV-a.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale celor două domenii integrate, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor.

Sugestiile metodologice includ recomandări de strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

Principalele motive care au determinat abordarea integrată a acestei discipline sunt următoarele:

- învățarea holistică la această vârstă are mai multe șanse să fie interesantă pentru elevi, fiind mai apropiată de universul lor de cunoaștere;
- contextualizarea învățării prin referirea la realitatea înconjurătoare sporește profunzimea înțelegerii conceptelor și a procedurilor utilizate;
- abordarea integrată permite folosirea mai eficientă a timpului didactic și mărește flexibilitatea interacțiunilor;
- asocierea muzicii cu mișcarea este, pe de o parte, adecvată particularităților de vârstă ale copiilor, iar pe de altă parte are valențe pedagogice în sfera sprijinirii dezvoltării fizice armonioase, a coordonării motrice, a dezvoltării simțului estetic, a dezvoltării afective și a dezvoltării intelectuale.

Asocierea muzicii și a mișcării la nivelul curriculumului oficial prezintă câteva avantaje, prezentate mai jos:

- Stimulează manifestarea expresivă a elevului. De la cea mai fragedă vârstă, reacția spontană și naturală a copilului este mișcarea.
- Reduce diferența contraproductivă între școală și viață. Elevul este motivat în spațiul școlar să învețe prin contactul cu un mediu prietenos, care îi valorifică exprimarea personală și creativă.
- Pune bazele învățării conceptelor muzicale la nivel elementar într-o manieră intuitivă, accesibilă.

După ce în primii trei ani (clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a), disciplina *Muzică și mișcare* a vizat un parcurs educativ specific etapei intuitive, ca primă etapă în realizarea educației muzicale, în clasele a treia și a patra se intră treptat în etapa notației muzicale, urmărindu-se conștientizarea utilizării anumitor parametri sonori.

Competențele și conținuturile acestei programe au drept scop promovarea în continuare a interesului pentru muzică, pentru a ști și a putea, precum și a creativității și a competențelor sociale și personale ale copiilor.

Competențe generale

- 1. Receptarea unor cântece pentru copii și a unor elemente simple de limbaj muzical**
- 2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei**
- 3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea unor cântece pentru copii și a unor elemente simple de limbaj muzical

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
1.1. Recunoașterea diversității muzicii - discuții despre evenimente muzicale - ascultarea de cântece în stiluri muzicale diverse - exprimarea, prin diverse mijloace (discuții, mișcare) a muzicii ascultate - denumirea instrumentelor și ordonarea pe grupe de instrumente	1.1. Aprecierea diversității muzicii - discuții despre evenimente muzicale - ascultarea de cântece în stiluri muzicale diverse - exprimarea, prin diverse mijloace (pictură, desen, discuții, mișcare) a muzicii ascultate - denumirea instrumentelor și ordonarea pe grupe - prezentarea muzicii preferate - ordonarea muzicii pe criteriul genurilor (muzică de dans, muzică bisericească, muzică instrumentală), pe criterii geografice (muzică europeană etc.) - discuții despre piese muzicale și istoria acestora
1.2. Recunoașterea unor elemente simple de construcție melodică și ritmică - diferențierea prin audiere a unor principii elementare de compoziție: strofa, refrenul - recunoașterea repetițiilor, motivelor melodice și celulelor ritmice	1.2. Recunoașterea elementelor de construcție melodică și ritmică - diferențierea prin audiere a unor principii de compoziție: elemente repetate, rondo - recunoașterea repetițiilor, motivelor melodice și celulelor ritmice
1.3. Utilizarea de elemente simple de notație și noțiuni de specialitate - reprezentarea grafică a desfășurării melodiilor și a elementelor ritmice - citirea și interpretarea/ cântarea la instrument a reprezentărilor grafice	1.2. Utilizarea de elemente de notare și noțiuni de specialitate - reliefaarea repetițiilor, a motivelor melodice și a unităților ritmice prin voce, mișcare, utilizare de instrumente - coordonarea între audiere și notația grafică - executarea de piese pe note și jocuri de sunete - utilizarea de notații grafice în scriere și citire, ca ajutor auditiv - utilizarea de notații tradiționale, prin citire, ca sprijin în cântat

2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
2.1. Interpretarea unor cântece de diferite genuri - interpretarea de cântece tradiționale și actuale de diverse genuri (cântece populare, cântece de dans, canoane, cântece religioase, șlagăre etc.) din diverse domenii tematice (anotimpuri, sărbători etc.) - cântatul individual și cu clasa, cu și fără acompaniament - înregistrarea cântecului și discutarea rezultatelor - interpretarea articulată, cu extinderea ambitusului în registrul acut - modelarea tonalității, dinamicii, tempoului și expresiei în cântec	2.1. Interpretarea unui repertoriu de cântece - interpretarea din memorie a unui repertoriu de cântece tradiționale și vechi, de diferite genuri (cântece populare, cântece de dans, canoane, cântece religioase, șlagăre etc.) din diverse domenii tematice (anotimpuri, sărbători etc.) - cântatul individual și cu clasa, cu și fără acompaniament - înregistrarea cântecului și discutarea rezultatelor - interpretarea articulată, cu extinderea ambitusului în registrul acut - modelarea adecvată a dinamicii, tempoului și expresiei în cântec - interpretarea vocală și la un instrument a diverselor elemente de dinamică și agogică (piano – forte, crescendo – decrescendo, accelerando – rallentando) - interpretarea unor melodii simple pe mai multe voci
2.2. Utilizarea unor instrumente corporale, instrumente de susținere ritmică și de percuție simple - acompanierea cântecelor cu instrumente de susținere ritmică - citirea unor partituri simple - interpretarea de piese muzicale la instrumente de susținere ritmică și percuție corporală (așa numitul cântec-joc) - urmărirea dirijorului și transpunerea muzicală a semnelor acestuia - ascultarea sunetului diverselor voci și instrumente, precum și recunoașterea lor - numirea și descrierea de instrumente muzicale - producerea de instrumente muzicale - interpretare corectă la un instrument	2.2. Utilizarea unor instrumente corporale, instrumente de susținere ritmică și de percuție - acompanierea cântecelor cu instrumente de susținere ritmică - citirea unor partituri și interpretare după partitură - interpretarea de piese muzicale la instrumente de susținere ritmică și percuție corporală (așa numitul cântec-joc) - transpunerea partituri în joc - urmărirea dirijorului și transpunerea muzicală a semnelor acestuia - ascultarea sunetului diverselor voci și instrumente, precum și recunoașterea lor - numirea și descrierea de instrumente muzicale - producerea de instrumente muzicale - interpretare corectă la un instrument

3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
3.1. Improvizarea unor fragmente muzicale vocale și cu instrumente - inventarea de fragmente melodice scurte - modelarea de jocuri vorbite - utilizarea de instrumente de susținere ritmică și percuție corporală simple - prezentarea de versuri și cântece cu acompaniament ritmic - relaționarea cu instrumentele, în joacă	3.1. Improvizarea unor piese vocale și cu instrumente - inventarea de cântece scurte - modelarea de jocuri vorbite - relaționarea în joacă cu vocea și articularea silabelor și cuvintelor - reprezentarea grafică a rezultatelor improvizației - utilizarea de instrumente de susținere ritmică și percuție corporală - prezentarea de versuri și cântece cu acompaniament ritmic - improvizarea de jocuri sonore
3.2. Crearea de jocuri simple cu sunete - improvizarea de jocuri simple cu sunete - realizarea unor desene în relație cu muzica - inventarea de coregrafii pentru muzică - inventarea de simboluri proprii de notare muzicală - înregistrarea de jocuri sonore și discutarea rezultatelor - sublinierea muzicală a textelor	3.2. Crearea de jocuri cu sunete - improvizarea de jocuri cu sunete - realizarea unor desene și picturi în relație cu muzica - inventarea de coregrafii pentru muzică și notarea lor - inventarea de simboluri proprii de notare muzicală, respectiv citirea partiturilor - înregistrarea de jocuri sonore și discutarea rezultatelor - sublinierea muzicală a textelor
3.3. Executarea de mișcări pe fond muzical - inventarea de forme de mișcare pentru cântece și piese muzicale, supunerea la vot - transpunerea descrierilor verbale și grafice în mișcare și dans - executarea de dansuri - vizualizarea/notarea de scenete muzicale	3.3. Executarea de mișcări după indicații și libere pe fond muzical - inventarea de forme de mișcare pentru cântece și piese muzicale, supunerea la vot - transpunerea descrierilor verbale și grafice în mișcare și dans - executarea de dansuri - dezvoltarea de dansuri după indicații - transpunerea scenelor de dans proiectate - vizualizarea/notarea mișcărilor proiectate în relația cu muzica

Conținuturi

Domenii	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Cântece	- 2 cântece și 2 istorioare pentru formarea vocii - 10 cântece (cântece tradiționale și moderne pentru copii) - 5 cântece rimate, cu bătaie din palme, vorbe, voce - 2 istorii cu suport muzical	- 2 cântece și 2 istorioare pentru formarea vocii - 10 cântece (cântece tradiționale și moderne pentru copii) - 5 cântece rimate, cu bătaie din palme, vorbe, voce - 2 istorii cu suport muzical
Instrumente muzicale	- familii de instrumente și reprezentantele lor: instrumente cu coarde, de suflat, de percuție - moduri de a cânta: prin frecare, ciupire, lovire, suflat - muzica în biserică: corul, orga - executarea de instrumente muzicale simple: morișcă, lemne sonore, tamburină cu clopoței, burlan - flaut, caval	- familii de instrumente și reprezentanții lor: instrumente cu clape, instrumente de percuție, orchestra, instrumente amplificate electronic - muzica stradală - executarea de instrumente muzicale simple: morișcă, lemne sonore, tamburină cu clopoței, burlan - fluier, caval
Audiții muzicale	- 2 opere clasice (muzică clasică) - 4 exemple din muzica de divertisment (muzică populară, ușoară, jazz etc.), pornind de la muzica pentru copii - 2 exemple de muzică din afara Europei - 2 portrete de compozitori - 4 exemple de audiție pentru diverse instrumente muzicale - 4 exemple de audiții pentru voci din muzica clasică (operă, lied): bărbat, femeie, cor	- 4 opere clasice (muzică clasică) - 4 exemple din muzica de divertisment (muzică populară, ușoară, jazz etc.), pornind de la muzica pentru copii - 2 exemple de muzică din afara Europei - 2 portrete de compozitori - 4 exemple de audiție pentru diverse instrumente muzicale - 4 exemple de audiții pentru voci din muzica clasică (operă, lied): bărbat, femeie, cor
Notarea muzicală	- forme: repetiția, contrastul (exemplu: tare – încet), forma simplă a unui cântec (strofă, refren) - notații simple (grafice și tradiționale) - citire, scriere, apoi interpretare (de exemplu, la instrumente Orff) - bazele sistemului de notare: notarea pe portativ, înălțimea sunetelor, cinci note ale gamei do major - găsirea de semne simple pentru sunete și ritmuri - parametrii muzicali de dinamică, tempo, timbralitate: tare-încet, repede-încet, scurt-lung, cald-rece, deschis-închis - tipuri de măsuri: cu doi timpi - valorile notelor: pătrime, optime	- forme: repetiția, contrastul (exemplu: repede – încet), canon, rondo - notații simple (grafice și tradiționale) - citire, scriere, apoi interpretare (de exemplu, la instrumente Orff, flaut sau pian) - bazele sistemului de notare: notele gamei do major, melodia - urmărirea de secțiuni din partituri simple (la cântat, la ascultat) - găsirea de semne simple pentru sunete și ritmuri - parametrii muzicali de dinamică, tempo, timbralitate: moale-strident, legat-staccato, moale-dur - tipuri de măsuri: cu trei timpi, cu patru timpi - valorile notelor: doime, nota întreagă
Dans	- 4 dansuri	- 4 dansuri
Creativitate	- 3 piese muzicale pentru coregrafii proprii, pictură inspirată de muzică și familiarizarea cu instrumente simple	- 3 piese muzicale pentru coregrafii proprii, pictură inspirată de muzică și familiarizarea cu instrumente simple

Sugestii pentru repertoriul de cântece, dansuri și audiții

	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Cântece	Recomandări pentru un repertoriu al școlii: 1. Toți copiii învață să citească 2. S-au întors păsările 3. La drum, călătorule 4. Mulțumesc pentru această dimineață 5. Mașina lui Lucio 6. Cocoșul e mort 7. A răsărit luna 8. Cinci iepuri 9. Zi de naștere 10. Am o mătușă în Maroco 11. Înhamă caii la căruță 12. Vine primăvara 13. Nu e țară mai frumoasă 14. Nu fii trist 15. Fluturii nu se aud 16. Cântec despre trezire 17. Tiritomba 18. Când flutură drapelele 19. Adio iarnă 20. Creștem pe zi ce trece etc. 1. Ecoul 2. Mi-a zis mama că mi-o da 3. Moara 4. Muzicanții 5. Răsună codrul 6. Să-mi spui tu mie copilaș 7. Săniuța	Recomandări pentru un repertoriu al școlii: 1. Pe câmpia cu flori 2. Ieșind dintre zidurile gri ale orașelor 3. S-au colorat pădurile 4. Florile dorm 5. Răsună cântecele 6. Azi trebuie să construiesc case 7. Cerul și pământul 8. Auzi cum tușesc râmele 9. Îmi place primăvara (I Like the Flowers) 10. Ce zi frumoasă 11. Nu fii trist 12. Cad ușor fulgii 13. Dimineața, când începe ziua 14. Ce frig s-a făcut 15. Fulg de nea 16. Ce frumos e să trăiești 17. Cântă o pasăre 18. Cântă o pasăre în pădure 19. Ce facem cu cei obosiți 20. Ce înseamnă asta? etc. 1. Am să vă spun copii povestea 2. A ruginit frunza din vii 3. Ciobănaș cu trei sute de oi 4. Fata de pastor 5. Noapte de vară 6. Românașul
Exemple de audiții	La alegere, secțiuni din: - Wolfgang Amadeus Mozart: Mica serenadă - Ludwig van Beethoven: Simfonia a 9-a - Oda bucuriei (Imnul Europei), Simfonia a 5-a	La alegere, secțiuni din: - Wolfgang Amadeus Mozart: Flautul fermecat - Ciprian Porumbescu: Balada, Crai nou - Franz Schubert: Cvintetul „Păstrăvul”

	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
	- George Enescu: Rapsodia română nr. 1 - Joseph Haydn: Simfonia surprizelor - Leopold Mozart: Plimbare muzicală cu sania etc. La alegere: - Muzică ușoară, divertisment : The Beatles – Submarinul Galben, Queen – We Will Rock You, Elton John – Regina inimilor (Musical), Peter Maffay – Tabaluga (Musical), Tudor Gheorghe – Cântec (A venit un lup din crâng), Pasărea Colibri – Mielul, Maria Tănase – Ciuleandra etc. - muzică populară și dansuri populare din propria regiune și din alte regiuni - cântece de Crăciun (colinde) Portrete de compozitori: Leopold Mozart, Wolfgang Amadeus Mozart etc.	- Igor Strawinsky: Pasărea de foc - Antonio Vivaldi: Anotimpurile - Pjotr Ilitsch Tschaikowsky: Spărgătorul de nuci etc. La alegere: - Muzică ușoară, divertisment : The Beatles – Submarinul galben, Queen – We Will Rock You, Elton John – Regina inimilor (Musical), Peter Maffay – Tabaluga (Musical), Tudor Gheorghe – Cântec (A venit un lup din crâng), Pasărea Colibri – Mielul, Maria Tănase – Ciuleandra etc. - muzică populară și dansuri populare din propria regiune și din alte regiuni - cântece de Crăciun (colinde) Portrete de compozitori: Joseph Haydn, George Enescu, Ludwig van Beethoven etc.
Dansuri	- dansuri populare românești, germane, maghiare - dansuri tradiționale și moderne, europene și din afara Europei	- dansuri populare românești, germane, maghiare - dansuri tradiționale și moderne, europene și din afara Europei

Sugestii metodologice

- practicarea unitară a muzicii prin moduri de lucru multiple și angajante: interpretare, audiție, notare, cântat împreună, inserare de note;
- cântatul zilnic împreună;
- repetarea de cântece cunoscute;
- efectuarea de exerciții repetitive;
- construirea unui repertoriu școlar intern și cântatul cu clasa;
- cântatul în diverse locuri (pentru alte clase, în casa scării, în fața școlii etc.);
- utilizarea în măsură completă a acompaniamentului; cântatul cu și fără acompaniament;
- utilizarea de notații tradiționale pentru cântat;
- utilizarea în interpretare a notațiilor grafice (în mare parte semne grafice);
- descoperirea noțiunilor și regulilor muzicii prin exemple, apoi introducerea lor;
- metoda semnelor libere și standardizate, prin reprezentări diferențiate, pentru lucrul cu notarea tradițională;
- legarea permanentă a instrumentației de exemplele auditive;
- invitarea de muzicieni și trupe muzicale locale;
- frecventarea concertelor;
- aducerea de instrumente la școală;
- construirea și utilizarea de instrumente din obiecte obișnuite;
- aducerea de exemple de audiție pentru muzica proprie;
- facilitarea întâlnirii cu stiluri muzicale necunoscute încă;
- descrierea celor audiate în 2-3 propoziții – mai întâi de către profesoară, apoi de către elev, apoi prin utilizarea de noțiuni de specialitate.

Observații la sfârșitul clasei a II-a	Cerințe la sfârșitul clasei a IV-a
1. Ascultarea muzicii și aflarea clasificărilor muzicale	
- copilul întâlnește stiluri muzicale diverse în mod frecvent?	Copilul întâlnește stiluri muzicale diverse în mod frecvent.
- copilul poate asculta în mod conștient?	Copilul poate asculta în mod conștient.
- copilul poate inventa ritmuri și interpreta într-o măsură comună?	Copilul poate inventa ritmuri și interpreta într-o măsură comună.
- copilul poate nota grafic și tradițional ideile sale muzicale?	Copilul poate nota grafic și tradițional ideile sale muzicale.
- copilul poate cânta în baza unei prezentări, singur și împreună cu cineva?	Copilul poate cânta în baza unei prezentări, singur și împreună cu cineva.
2. Interpretarea de cântece și cunoașterea de instrumente	
- Copilul poate începe și termina un cântec, dans și joc împreună, și poate ține tempoul?	Copilul poate începe și termina un cântec, dans și joc împreună, și poate ține tempoul.
- Copilul poate atinge un reper sonor comun?	Copilul poate atinge un reper sonor comun.
- Copilul are un repertoriu de cântece, pe care le știe din memorie?	Copilul are un repertoriu de cântece, pe care le știe din memorie.
- Copilul cântă singur ocazional?	Copilul cântă singur ocazional.
- Copilul poate modela muzică, cu mijloace de expresie?	Copilul poate modela muzică, cu mijloace de expresie.
- Copilul poate cânta cu cineva, în baza unei prezentări, sau pe de rost?	Copilul poate cânta cu cineva, în baza unei prezentări, sau pe de rost.
- Copilul cunoaște instrumentele utilizate și le poate denumi?	Copilul cunoaște instrumentele utilizate și le poate denumi.
- Copilul se comportă corespunzător cu instrumentele?	Copilul se comportă corespunzător cu instrumentele.
- Copilul respectă regulile convenite pentru a cânta singur și cu altcineva?	Copilul respectă regulile convenite pentru a cânta singur și cu altcineva.
3. Raporturi creative cu muzica și trăirea bucuriei muzicii	
- Copilul poate lega muzica și mișcarea?	Copilul poate lega muzica și mișcarea.
- Copilul poate executa forme de dans legate?	Copilul poate executa forme de dans legate.
- Copilul descoperă pe instrumente propriile idei sonore?	Copilul descoperă pe instrumente propriile idei sonore.

Bibliografie

1. Bildungsplan Grundschule Musik. Hamburg, 2011
2. Kernlehrplan Musik Grundschule. Saarland, 2009
3. Lehrplan Musik für die Grundschulen des Landes Nordrhein-Westfalen, 2008
4. Lehrplan für die Volksschule des Kantons Aargau, 2014
5. Moruțan, Mariana: *Cântecele copilăriei*. Inspectoratul Județean Sibiu, Casa Corpului Didactic, Sibiu, 1995
6. Müller, Reinhold: Singen, spielen, musizieren. Stundenbilder für den Musikunterricht. Jahrgangsstufe 3-4. Verlag Ludwig Auer Donauwörth 1992
7. Rehm, Angelika: Fortissimo 1, 2006
8. Schlattner, Susanna: Liedersammlung, Sibiu, 1998
9. Kolassovits, Hermine; Stirner, Wilhelm: Liedersammlung für die Klassen I-IV. Editura Didactică și Pedagogică, București 1973

Grupul de lucru

Hermann Ioana-Adriana
Feder Annegret

Centrul pentru Formarea Continuă în Limba Germană Mediaș
Școala Gimnazială nr. 12 Brașov